Akkuteollisuus ry
Pia Vilenius 27.8.2026

LAUSUNTO SUOMEN ENNALLISTAMISSUUNNITELMAN LUONNOKSESTA

EU:n ennallistamisasetuksen tarkoituksena on parantaa luonnon tilaa, ja se antaa jäsenmaille laajan valikoiman keinoja tämän tavoitteen saavuttamiseen. Asetus mahdollistaa sen, että kansallisia ennallistamissuunnitelmia ja luontotyyppien kunnostamistoimia laadittaessa huomioidaan alueiden sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset olosuhteet sekä paikalliset erityispiirteet.

Akkuteollisuus ry katsoo, että ennallistaminen ei saa merkittävästi heikentää luonnonvarojen käyttömahdollisuuksia eikä vaarantaa huoltovarmuutta esimerkiksi mineraaliarvoketjun eikä ruokatuotannon osalta. Ruokatuotannon kannalta kriittisiin toimialoihin liittyy esimerkiksi lannoitetuotanto, jossa kaivostoiminta näyttelee merkittävää roolia. Suomen tulee välttää tilannetta, jossa EU-lainsäädännöllä kavennetaan teollisuuden raaka-aineiden saatavuutta ja heikennetään teollisuuden kilpailukykyä.

Akkuteollisuus ry pitää tärkeänä, että ennallistamissuunnitelman kansallinen menettely sovitetaan yhteen muun EU:n lainsäädännön kanssa, erityisesti kriittisiä raaka-aineita koskevan asetuksen (CRMA) tavoitteiden kanssa. Kansallisessa toimeenpanossa on siksi varmistettava, etteivät heikentämättömyysvelvoite ja strategisten raaka-ainehankkeiden toteuttaminen johda keskenään ristiriitaisiin tilanteisiin.

Strategisiin raaka-aineisiin liittyvät hankkeet ovat samanaikaisesti sekä kansallisen ja eurooppalaisen vihreän siirtymän ja turvallisuuden kannalta merkityksellisiä, ja myös erityisen riippuvaisia kansainvälisistä investoinneista. Suunnitelmassa tuleekin tunnistaa tämä lähtökohta.

Akkuteollisuus katsoo, että asetuksen yritys-, investointi- ja kilpailukykyvaikutuksia tulee selvittää nykyistä perusteellisemmin ennen lopullisia toimeenpanoratkaisuja. Suomen tulee laatia kokonaisarvio, jossa analysoidaan ennallistamisen vaikutuksia elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin ja kansantalouteen. Analysoinnissa on huomioitava jo voimassa oleva ja suunniteltu muu luonnonsuojelun lainsäädäntö.

Ennallistamissuunnitelman jatkotyössä tulee selkeyttää rahoituspohjaa ja erityisesti tuoda esiin elinkeinoelämältä vaadittava rahoitus. Suunnitelmaan ei tule luoda mekanismeja, jotka tosiasiallisesti merkitsevät merkittäviä lisäkustannuksia ympäristölupamenettelyn tai kompensaatioiden kautta. Kustannusvaikutukset tulee arvioida ja johtopäätökset tulee saattaa myös komission tietoon.

Vaikutukset lupa- ja arviointimenettelyihin

Luontotyyppivaikutukset arvioidaan nykyisin jo luvanvaraisissa hankkeissa. Suurin muutos kohdistuisi siis luvasta vapaisiin toimiin, joissa toiminnanharjoittajan vastuu suojeltujen luontotyyppien tunnistamisesta kasvaisi.

Uusi järjestelmällinen arviointi voisi lisätä lupaprosessiin haitan merkittävyyden, kompensaation ja poikkeamisen tarkastelun sekä mahdollisen tuomioistuinkäsittelyn. Tämä pidentäisi jo ennestään pitkiä ympäristö- ja kaivoslupaprosesseja ja olisi ristiriidassa lupien sujuvoittamista koskevien tavoitteiden kanssa.

Hallinnollista taakkaa voidaan vähentää käsittelemällä merkittävyys, kompensaatio ja mahdollinen poikkeus samassa lupamenettelyssä erillisen päätöksen sijaan. Tämä ei kuitenkaan yksin ratkaise tulkinnanvaraisia kriteerejä eikä laaja-alaisten hankkeiden kompensaatio-ongelmia.

Heikentämättömyysvelvoitteeseen tarvitaan selkeät tulkintaperusteet

Heikentämättömyysvelvoitteen käytännön vaikutukset riippuvat ratkaisevasti siitä, miten asetuksessa käytetyt keskeiset käsitteet – kuten ”merkittävä heikentäminen” ja ”hyvä tila” – tullaan kansallisesti tulkitsemaan. Siksi lainsäädännön esitöissä ja viranomaisohjeistuksessa on annettava selkeät ja yhtenäiset tulkintaperusteet.

Akkuteollisuus ry katsoo, että ennallistamistoimien suunnittelussa on varmistettava, etteivät toimet perusteettomasti rajoita kriittisten raaka-aineiden hyödyntämismahdollisuuksia tai heikennä Suomen investointiympäristön ennakoitavuutta. Uusiutuvan energian hankkeiden tavoin kaivannaisalan strateginen merkitys edellyttää, että mahdolliset ympäristövaikutukset arvioidaan suhteellisesti ja että lupamenettelyt ovat selkeitä ja ennakoitavia.

Painotamme, että ennallistamistoimien tulee perustua ensisijaisesti vapaaehtoisuuteen. Tämä tulee arvioida ennallistamissuunnitelmaluonnokseen sisältyvissä mahdollisissa lainsäädäntömuutoksissa, joita oli esitetty metsä- ja vesilakiin. Kansallisen ennallistamissuunnitelman toimeenpanossa on tärkeää hyödyntää asetuksen jäsenvaltioille tarjoamia joustoja sekä sovittaa yhteen luonnon monimuotoisuuden tavoitteet, maatalouspolitiikka, energia- ja ilmastotavoitteet sekä aluekehitys.